

Starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden yrittäjien menestyminen

Selvitys työmarkkina-aseman roolista
yrittäjätoiminnan menestymisessä

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja
Työ ja yrittäjyys
17/2013



TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

PEKKA STENHOLM

Starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden yrittäjien menestyminen

Selvitys työmarkkina-aseman roolista
yritystoiminnan menestymisessä

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja

Työ ja yrittäjyys

17/2013

Tekijät Författare Authors Turun kauppakorkeakoulu TSE Entre Pekka Stenholm	Julkaisu-aika Publiceringstid Date Syyskuu 2013 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden yrittäjien menestyminen – Selvitys työmarkkina-aseman roolista yritystoiminnan menestymisessä	
Tiivistelmä Referat Abstract Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin vuosina 2005–2010 starttirahaa saaneiden henkilöiden ja heidän yritystensä tilannetta talvella 2011–2012. Tarkastelussa analysoitiin mahdollisia eroja työttöminä ja ei-työttöminä (kuten palkkatyöstä, opiskelusta tai kotityöstä kokoaikaisiksi yrittäjäksi ryhtyneet) starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden henkilöiden yritystoiminnan menestymisessä ja yritysten eloonjäämisasteessa. Raportti pohjautuu Stenholmin ja Aaltosen (2012) tekemään tutkimukseen starttirahajärjestelmän vaikuttavuudesta ja toimivuudesta, ja tässä tutkimuksessa hyödynnettiin samaa tutkimusaineistoa. Starttirahaa saaneiden henkilöiden näkemyksiä kerättiin internetissä toteutetulla kyselyllä, johon saatiin yhteensä 3 380 vastausta. Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että starttirahalla perustettujen yritysten eloonjäämisasteet eroavat työttöminä ja ei-työttöminä aloittaneiden henkilöiden kesken. Tulosten mukaan ei-työttömien perustamissa starttirahayrityksissä eloonjäämisaste oli korkeampi kuin työttömien perustamissa starttirahayrityksissä. Yritysten menestymisen, liikevaihdon kehityksen ja työllistävyyden osalta ilmeni myös eroja työttöminä ja ei-työttöminä starttirahayrittäjäksi ryhtyneiden välillä. Työttöminä aloittaneiden liikevaihto oli tutkimuksen mukaan pienempi kuin ei-työttöminä yritystoiminnan aloittaneiden liikevaihto. Lisäksi ei-työttöminä starttirahayrittäjäksi ryhtyneet olivat palkanneet yritystoimintaansa ulkopuolisia työntekijöitä hieman useammin kuin työttöminä yrittäjäksi ryhtyneet, mutta ero oli vain suuntaa-antava.	
Työ- ja elinkeinoministeriön yhteyshenkilö: Työllisyys- ja yrittäjyysosasto, Natalia Härkin, puh. 029 504 9016	
Asiasanat Nyckelord Key words Starttiraha, yrityksen perustaminen, yrittäjyys, työmarkkina-asema, työtön, yrittäjäksi ryhtyminen, elinkeinopolitiikka	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-767-1
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 35	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Vain sähköinen julkaisu Endast som elektronisk publikation Published in electronic format only

Esipuhe

Starttirahajärjestelmällä on edistetty uuden yritystoiminnan syntymistä vuodesta 1984 alkaen. Alkuvaiheessa järjestelmä otettiin käyttöön kokeiluna ja se vakinaistettiin vuonna 1988. Vuodesta 2005 alkaen starttirahan kohderyhmää laajennettiin siten, että starttirahaa on voitu myöntää työttömien työnhakijoiden lisäksi myös palkkatyöstä, opiskelusta tai työvoiman ulkopuolelta yrittäjäksi ryhtyville.

Vuonna 2012 valmistui Turun Kauppakorkeakoulu TSE Entren tutkimus starttirahajärjestelmän toimivuudesta ja vaikuttavuudesta osana aloittavan yrittäjyyden edistämistä. Kokonaisvaltaisen tuloksen saamiseksi näkemyksiä kerättiin starttirahan saajilta sekä starttirahajärjestelmän asiantuntijoilta TE-toimistoista, ELY-keskuksista, Finnvera Oyj:stä ja TE-hallinnon ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Tutkimuksen mukaan starttirahajärjestelmää voidaan pitää toimivana tuki-instrumenttina. Tutkimuksessa havaittiin kuitenkin joitakin eroja starttirahan merkitsevyydessä starttirahan saajien kohderyhmän välillä. Tämän vuoksi nähtiin tarpeelliseksi lähteä tarkastelemaan aiemman tutkimusaineiston perusteella työttöminä ja ei-työttömien starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden yritysten välisiä eroja yritysten menestymisessä. Käsillä oleva tutkimus tuo tähän tietoa osana aloittavan yrittäjyyden edistämistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää Turun Kauppakorkeakoulu TSE Entrea tutkimuksen ansiokkaasta toteuttamisesta. Tämän tutkimuksen erottaa aiemmista starttirahajärjestelmän tutkimuksista se, että tutkimus tuo ensi kertaa tietoa työttöminä ja ei-työttöminä starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden henkilöiden yritysten menestymisestä.

Helsingissä 11.9.2013

TUIJA OIVO

Ylijohtaja

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työllisyys- ja yrittäjyysosasto

Sisältö

Esipuhe.....	5
1 Johdanto.....	9
1.1 Selvityksen lähtökohdat ja tavoitteet.....	9
1.2 Selvityksen toteutus.....	9
1.3 Raportin rakenne.....	10
2 Starttirahayrittäjien ja yritysten taustatiedot.....	11
2.1 Starttirahayrittäjien taustatiedot.....	11
2.2 Yrittäjäksi ryhtymisen taustoja.....	13
3 Starttirahalla perustettujen yritysten menestyminen.....	16
3.1 Starttirahalla perustettujen yritysten työllistämisvaikutukset.....	16
3.2 Starttirahalla perustettujen yritysten liikevaihdon kehitys.....	17
3.3 Vuosina 2005–2010 aloitetun yritystoiminnan eloonjääminen ...	19
4 Yhteenveto.....	23
Lähteet.....	27
Liitetaulukot.....	28

1 Johdanto

1.1 Selvityksen lähtökohdat ja tavoitteet

Tuoreessa starttirahajärjestelmän vaikuttavuutta selvittäneessä tutkimuksessa havaittiin, että starttirahan koettiin nopeuttaneen yrittäjäksi ryhtymistä (Stenholm – Aaltonen, 2012). Starttiraha koettiin tarpeelliseksi yrittäjäksi ryhtyneiden toimeentulon turvaamisessa yrittäjyysprosessin alkuvaiheessa. Tutkimuksessa havaittiin myös, että starttirahalla on myönteinen vaikutus starttirahalla perustettujen yritysten eloonjäämiseen: neljanteen toimintavuoteen asti starttirahalla perustettujen yritysten eloonjäämisasteet olivat yhtä korkeat tai hieman korkeammat kuin Suomessa on yleensä.

Kun starttirahajärjestelmän kohderyhmän laajentamisen kokeiluvaiheen tuloksia arvioitiin vuosina 2006 ja 2007, tutkimuksissa havaittiin eroja starttirahan merkittävyydessä työttömänä ja ei-työttömänä starttirahayrittäjäksi ryhtyneiden välillä (Stenholm, 2007). Vastaavanlaisia tuloksia havaittiin myös Stenholmin ja Aaltosen (2012) tutkimuksessa: ei-työttömänä yrittäjäksi ryhtyneen yritystoiminta jatkuu todennäköisemmin kuin työttömänä yrittäjäksi ryhdyttäessä.

Ilmenneiden erojen johdosta on syytä tutkia lähemmin, onko starttirahan merkittävyydessä eroja työttömänä ja ei-työttömänä yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa. Tarkennettuna tutkimusongelma kattaa seuraavat kysymykset:

Onko työttöminä ja ei-työttöminä starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden henkilöiden yritysten välillä:

- eroja starttirahalla perustettujen yritysten eloonjäämisasteessa?
- eroja starttirahalla perustettujen yritysten liikevaihdossa?
- eroja starttirahalla perustettujen yritysten työllistävässä vaikutuksessa?
- eroja starttirahalla perustettujen yritysten tulevaisuuden odotuksissa?

Lisäksi tutkimuksessa tarkastellaan yritystoiminnan lopettamisen syitä alle ja yli neljä vuotta sitten aloitetuissa yrityksissä ja sitä, onko yrittäjäksi ryhtyneen työmarkkina-asemalla yhteyttä näihin tekijöihin?

1.2 Selvityksen toteutus

Raportissa hyödynnetään vuonna 2012 valmistuneen starttirahajärjestelmän vaikuttavuutta arvioineen tutkimuksen tutkimusaineistoa sekä siihen liittyvää Stenholmin ja Aaltosen (2012) julkaisemaa tutkimusraporttia. Tuolloin tutkimuksessa toteutettiin Internet-pohjaiset kyselyt tutkimuksen eri kohderyhmille; starttirahaa vuosina 2005–2010 saaneille yrittäjille, vuosina 2006 ja 2007 starttirahatutkimuksiin vastanneille, tukipäätösten hyväksyjille ja valmistelijoille, Finnvera Oyj:n edustajille sekä TE-hallinnon ulkopuolisille asiantuntijoille. Internet-kyselyiden osallistumispyyntö

lähetettiin kaikille niille, joilla on olemassa sähköpostiosoite. Starttirahaa saaneiden henkilöiden osalta oletuksena oli, että heidän sähköpostiosoitteidensa olemassaolo tai puuttuminen perustuu satunnaisuuteen. Starttirahaa saaneet henkilöt, joilla ei ollut käytössään sähköpostiosoitetta, rajattiin tutkimuksen ulkopuolelle. Kaikki kyselyt toteutettiin vuoden 2011 marraskuun ja vuoden 2012 helmikuun välisenä aikana.

Tässä raportissa tarkastellaan starttirahaa vuosina 2005–2010 saaneiden yrittäjien näkemyksiä yritystoiminnan menestymisestä. Raportissa starttirahayrittäjillä tarkoitetaan yrityksensä perustaneita henkilöitä, jotka ovat saaneet starttirahaa. Raportissa keskitytään erityisesti analysoimaan mahdollisia eroja työttömänä ja eityöttömänä (heidän työmarkkina-asemansa) yrittäjäksi ryhtyneiden välillä. Tekstissä esitetään vain tilastollisesti merkitseviä eroja (merkitsevyyskriteeri 0.05), jollei muuta mainita.

Tutkimusaineisto vastausprosentteineen kuvataan tarkemmin seuraavassa taulukossa (Taulukko 1). Starttirahayrittäjien yhteystiedot käsiteltiin tutkimuksen alussa niin, että kukin listattu henkilö esiintyi yhteystietolistassa vain kerran, sillä yhteystietolistoihin oli merkitty myös mahdolliset jatkohakemusten päätökset. Tutkimuksessa oli käytettävissä 17 885 starttirahaa saaneen henkilön tiedot. Näistä 4 093:n ilmoittama sähköpostiosoite ei toiminut aineistonkeruun ajankohtana, ja nämä henkilöt rajattiin tutkimuksen ulkopuolelle. Näillä perustein tutkimuksen kohdejoukko oli 13 792 starttirahayrittäjää, joista 3 383 vastasi tutkimukseen. Näistä hyväksyttiin 3 380 vastausta. Tässä aineistossa vastausprosentti oli 25 %, joka on suhteellisen hyvä. (vrt. Stenholm – Aaltonen, 2012).

Taulukko 1. Tutkimuksen kyselyihin vastanneet henkilöt aineistoittain

Starttirahaa saaneet, joilla sähköpostiosoite	17 885
sähköpostiongelma (ei toiminnassa, vanhentunut)	4 093
sähköpostitse tavoitettavissa	13 792
sähköpostilla (Internetissä) vastanneet yhteensä	3 383
vastausprosentti	25
hylätyt vastaukset	3
Hyväksytyjä vastauksia	3 380
Kokonaisvastausprosentti	25

1.3 Raportin rakenne

Raportin toisessa luvussa kuvataan kyselyyn vastanneiden starttirahayrittäjien sekä heidän yritystensä taustatietoja. Luvussa kolme tarkastellaan starttirahayrittäjien yritystoiminnan menestymistä ja kehittymistä sekä starttirahalla aloitettujen yritysten eloonjäämiseen liittyviä tekijöitä. Viimeisessä eli neljännessä luvussa esitetään yhteenveto selvityksen tuloksista.

2 Starttirahayrittäjien ja yritysten taustatiedot

2.1 Starttirahayrittäjien taustatiedot

Vastanneista starttirahayrittäjistä 58 % oli ryhtynyt yrittäjäksi työttömänä. Vuonna 2007 tehdyssä selvityksessä vastaajista 66 % oli työttömiä yrittäjäksi ryhtyessään (Stenholm, 2007). Tutkimukseen osallistuneista starttirahaa saaneista yrittäjistä runsas puolet oli naisia. Vastaajien työmarkkina-asema ei kuitenkaan vaihdellut vastaajan sukupuolen suhteen.

Kaikista vastanneista starttirahayrittäjistä runsas 40 % oli 25–39-vuotiaita (Taulukko 2). Työttömänä starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneet olivat muita useammin yli 50-vuotiaita. Yli 55-vuotiaiden keskuudessa lähes 72 prosenttia vastaajista oli ollut työtön starttirahaa hakiessaan, kun vastaava osuus 25–39-vuotiaiden keskuudessa oli 52 prosenttia. Yhteys vastaajien iän ja työmarkkina-aseman suhteen oli tilastollisesti merkitsevä ($p < .001$).

Taulukko 2. Vastanneet starttirahayrittäjät ikäryhmittäin ja työmarkkina-aseman suhteen

	Työttömät (%, n=1 959)	Ei-työttömät (%, n=1 417)	Starttirahayrittäjät ikäryhmittäin (% , n=3 376)
Alle 25 vuotta	2	2	2
25–39 vuotta	38	49	42
40–49 vuotta	32	31	31
50–54 vuotta	14	11	13
Yli 55 vuotta	15	8	12
Yhteensä	100	100	100

χ^2 (61,9, df 4) $p < .001$

Starttirahayrittäjistä suurin osa oli suorittanut opistotason tai ammattikorkeakoulututkinnon (Taulukko 3). Vastaajista lähes joka neljännellä oli akateeminen koulutus. Työmarkkina-aseman suhteen tarkasteltuna vastaajien koulutustaustan kohdalla ei esiintynyt merkitseviä eroja.

Taulukko 3. Vastanneet starttirahayrittäjät koulutustaustan ja työmarkkina-aseman suhteen

	Työttömät (%, n=1 949)	Ei-työttömät (%, n=1 414)	Starttirahayrittäjät koulutuksen mukaan (%, n=3 363)
Kansa-/peruskoulu	7	6	7
Ammattikoulu/lukio	27	28	27
Opisto-/ ammattikorkeakoulu	43	41	42
Korkeakoulu/yliopisto	24	24	24
Yhteensä	100	100	100

Vastanneista starttirahayrittäjistä suurin osa oli yrittäjinä ensikertalaisia (Taulukko 4). Vastaajista 87 prosentilla ei ollut aikaisempaa yrittäjäkokemusta. Työttömänä yrittäjäksi ryhtyneillä oli aiempaa yrittäjäkokemusta useammin kuin ei-työttömänä aloittaneilla. Vuoden 2007 starttirahatutkimuksessa työttöminä starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneistä lähes joka neljännellä oli aiempaa yrittäjäkokemusta (Stenholm, 2007).

Yli puolet vastaajista perusti yrityksen toimialalle, jolla oli jo aiemmin toiminut, mikä osaltaan kompensoi aikaisemman yrittäjä- tai johtamiskokemuksen puutetta. Ei-työttömänä starttirahayrittäjäksi ryhtyneet vastaajat olivat perustaneet yrityksen tutulle toimialalle muita vastaajia useammin. Vuoden 2007 starttirahatutkimuksessa 75 prosentilla vastanneista, työttömänä yrittäjäksi ryhtyneistä oli aiempaa toimialakokemusta (Stenholm, 2007).

Taulukko 4. Vastanneiden starttirahayrittäjien yrittäjyyttä tukeva henkinen pääoma starttirahaa haettaessa työmarkkina-aseman suhteen

	Työttömät (%, n=1 961)	Ei-työttömät (%, n=1 419)	Kaikki yhteensä (%, n=3 380)	Eron merkit- sevyys ^{a)}
Aiempi yrittäjäkokemus	15	10	13	***
Aiempi johtamiskokemus	8	7	8	
Aiempi työkokemus alalta, jolle perusti yrityksen	47	59	52	***
Opiskellut yritystoimintaa osana koulutusta	33	28	31	***
Osallistunut yrittäjyyskoulutukseen starttirahaprosessin yhteydessä	28	22	25	***
Henkinen pääoma (yrittäjä-, johtamis- ja toimialakokemus, ainakin vähintään yksi näistä)	58	67	62	***
Henkinen pääoma (yrittäjä-, johtamis- ja toimialakokemus, ainakin vähintään kaksi näistä)	11	8	9	*
Opiskellut yrittäjyyttä jossain vaiheessa	52	42	48	***

Merkitsevyystasot: *p<.05, **p<.01, ***p<.001

a) Vastaajaryhmien välisiä eroja testattiin ristiintaulukoin.

Tutkimuksessa tarkasteltiin myös vastanneiden starttirahayrittäjien yrittäjyyskoulutustaustaa¹. Vajaa puolet starttirahayrittäjistä oli osallistunut jonkinasteiseen yrittäjyyskoulutukseen. Yrittäjyyskoulutukseen osallistuminen korostui työttöminä yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa. Tätä selitti osaltaan esimerkiksi se, että starttirahaprosessin yhteydessä yrittäjyyskoulutukseen osallistuneita oli muita enemmän työttöminä yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa.

2.2 Yrittäjäksi ryhtymisen taustoja

Valtaosa vastaajista oli perustanut yrityksensä vastatakseen havaittuun liiketoimintamahdollisuuteen tai hyödyntääkseen luotua liiketoimintamahdollisuutta (Taulukko 5). Pakosta yrittäjäksi ryhtyneitä henkilöitä, jolla ei ollut yrittäjyyden ohella muita työllistymismahdollisuuksia, oli vastaajista joka viides. Jos vastaaja koki, että yrittäjäksi ryhtyminen oli mahdollisuuden ja pakon yhdistelmä, tällöin oli usein kyse yrittäjäksi ryhtymisestä omasta halusta, kokeilunhalusta tai halusta hallita omaa ajankäyttöään ja työtään.

Kun pakkoyrittäjyyttä tarkasteltiin lähemmin, havaittiin, että työttömänä starttirahaa hakeneista 27 prosenttia ryhtyi yrittäjäksi pakosta, kun vastaava osuus ei-työttömien keskuudessa oli 14 prosenttia. Yhteys vastaajien yrittäjäksi ryhtymisen motivaation ja työmarkkina-aseman suhteen oli tilastollisesti merkitsevää ($p < .001$). Liiketoimintamahdollisuuden hyödyntäminen korostui puolestaan ei-työttöminä yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa.

Taulukko 5. Vastanneiden starttirahayrittäjien yrittäjäksi ryhtymisen motivaatio työmarkkina-aseman suhteen

	Työttömät (%, n=1 940)	Ei-työttömät (%, n=1 411)	Kaikki yhteensä (%, n=3 351)
Hyödyntääkseen liiketoimintamahdollisuutta	30	52	39
Ei ollut parempia mahdollisuuksia saada töitä	27	14	21
Edellisten yhdistelmä	41	31	37
Ei osaa sanoa	2	3	3
Yhteensä (n=3 351)	100	100	100

χ^2 (193,3, df 3) $p < .001$

Yksittäisistä tärkeimmiksi mainituista motivaatiotekijöistä halulla luoda itselleen työpaikka tai saavuttaa enemmän vapautta ja itsenäisyyttä työelämään, oli useimmin vaikutusta yrittäjäksi ryhtymiseen vastanneiden keskuudessa (Taulukko 6).

¹ Yrittäjyyskoulutusta, -kursssia tai -valmennusta ei määritelty tarkemmin. Tämän vuoksi luvut voivat sisältää myös muutaman päivän yrittäjyyteen tutustuttavia tilaisuuksia, joita ei aikaisemmissa starttirahatutkimuksissa ole luettu yrittäjyyskoulutukseksi (vrt. esim. Lehto & Stenholm, 2001).

Halu luoda työpaikka korostui työttöminä yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa, kun ei-työttömät painottivat yrittäjyyteen liittyvää vapautta ja itsenäisyyttä. Yhteys tärkeimmän motivaatiotekijän ja vastaajan työmarkkina-aseman suhteen oli tilastollisesti merkitsevä ($p < .001$).

Taulukko 6. Tärkein yksittäinen yrittäjäksi ryhtymisen syy vastaajien työmarkkina-aseman suhteen

	Työttömät (%, n=1 367)	Ei-työttömät (%, n=1 048)	Kaikki yhteensä (%, n=2 415)
Halu luoda työpaikka itselle	37	18	29
Suurempi vapaus ja itsenäisyys työelämässä	15	23	19
Yrittämisen ja itsensä toteuttamisen halu	12	19	15
Halu tehdä työtä, jota haluaa tehdä	16	17	16
Henkilökohtaisten tulojen kasvattaminen	1	3	2
Nykyisen tulostason ylläpitäminen	0,5	0,2	0,4
Halu luoda menestyvä yritys	3	4	3
Työsuhteeni oli päättymässä	1	2	2
Mahdollisuus jatkaa toiminnassa olevaa yritystä	1	2	1
Minulla ei ollut muita varteenotettavia keinoja työllistyä	7	3	5
Työnantajani halusi, että työsuhde lopetetaan ja jatkan työskentelyä heille itsenäisenä yrittäjänä	1	1	1
Olin tyytymätön työhöni	1	4	2
Se oli luonteva askel urakehitykselleni	2	2	2
Starttirahan saaminen	1	0,5	1
Muu tekijä	2	1	2

χ^2 (171,6, df 14) $p < .001$

Lähes $\frac{3}{4}$ vastaajista oli ryhtynyt yrittäjäksi yksin ja kokonaan uudella yritysideoilla (Taulukko 7). Osassa tapauksia kyse oli ollut tiimiyrittäjyydestä, jolloin vastaaja oli perustanut uuden yrityksen yhdessä toisten omistajien kanssa. Työttömänä yrittäjäksi ryhtyneet vastaajat olivat perustaneet yrityksen muita useammin yksin. Yhteys yritystoiminnan käynnistämistavan ja vastaajan työmarkkina-aseman suhteen oli tilastollisesti merkitsevä ($p < .001$).

Taulukko 7. Starttirahayrittäjien yritystoiminnan käynnistäminen vastaajien työmarkkina-aseman suhteen

	Työttömät (%, n=1 958)	Ei-työttömät (%, n=1 414)	Kaikki yhteensä (%, n=3 372)
Perustin kokonaan uuden yrityksen yksin	78	67	73
Perustin kokonaan uuden yrityksen yhdessä yhtiökumppanien kanssa	13	19	15
Jatkoin perheyrittäystä (sukupolvenvaihdos)	1	2	1
Ostin jo toiminnassa olevan yrityksen	5	8	6
Tulin osakkaaksi/yhtiökumppaniksi jo toiminnassa olleeseen yritykseen	1	2	1
Perustin franchising- tai ketjuyrityksen	2	4	3
Muu tekijä	1	1	1
Yhteensä (n=3 372)	100	100	100

χ^2 (63,5, df 6) $p < .001$

Toimialoittain tarkasteltuna starttirahayrityksiä on perustettu eniten palvelualoille (Taulukko 8). Starttirahayrittäjistä kaksi kolmesta toimi palvelualoilla. Tämä toimialajakauma vastaa aikaisemmassa starttirahatutkimuksessa esiintynyttä jakaumaa (Stenholm, 2007). Vastaajien työmarkkina-aseman suhteen yritysten toimialajakau-
massa ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja.

Taulukko 8. Vastaajien yritykset toimialoittain työmarkkina-aseman suhteen

	Työttömät (%, n=1 888)	Ei-työttömät (%, n=1 344)	Kaikki yhteensä (%, n=3 232)
Kauppa	16	17	17
Palvelu	67	68	67
Tuotanto	9	7	8
Rakentaminen	8	7	7
Muu	1	1	1
Yhteensä	100	100	100

3 Starttirahalla perustettujen yritysten menestyminen

3.1 Starttirahalla perustettujen yritysten työllistämisaikutukset

Runasas kolme neljästä starttirahalla aloittaneesta yrittäjästä työllistyi yrityksensä kokopäiväisesti vastaushetkellä (Taulukko 9). Ei-työttöminä yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa vastaava osuus oli 80 prosenttia, kun työttöminä aloittaneiden joukossa osuus oli 74 prosenttia. Osa-aikainen työllistyminen puolestaan korostui työttöminä yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa.

Taulukko 9. Vastaajien työllistyminen starttirahalla perustetussa yrityksessä vastaajan työmarkkina-aseman suhteen

	Työttömät (%, n=1 429)	Ei-työttömät (%, n=1 125)	Kaikki yhteensä (%, n=2 554)
Työllistyy kokopäiväisesti	74	80	77
Työllistyy puolipäiväisesti	20	15	18
Ei työllisty lainkaan	6	5	6
Yhteensä	100	100	100

χ^2 (11,1, df 2) $p < .01$

Vastanneiden starttirahayrittäjien näkemyksiä työntekijöiden palkkaamisesta selvitettiin kysymällä vastaajilta, montako palkattua työntekijää yrittäjä oli työllistänyt kolme vuotta sitten, työllisti vastaushetkellä ja aikoo työllistää kolmen vuoden kuluttua. Tässä raportissa keskitytään näistä kahteen viimeiseen. Vastaajien antamissa luvuissa esiintyi melko suuria vaihteluja tarkkuustasoissa ja selvyyden vuoksi tässä analysoidaan vain, työllistääkö tai aikooko yrittäjä palkata ulkopuolista työvoimaa vai ei. (ks. Stenholm – Aaltonen, 2012).

Vastausten perusteella ilmeni, että starttirahayrittäjistä 64 %:lla oli palkattuja työntekijöitä vastaushetkellä ja 76 % aikoi työllistää tulevaisuudessa muita henkilöitä. (Taulukko 10). Vastaajien työmarkkina-aseman suhteen ilmeni, että ei-työttömät aikovat palkata työntekijöitä hieman useammin kuin työttömänä yrittäjäksi ryhtyneet. Ero oli tilastollisesti merkitsevä ($p < .05$). Lisäksi suuntaa-antava tulos osoitti, että ei-työttömänä aloittaneilla oli vastaushetkellä palkattua työvoimaa useammin kuin työttömänä yrittäjäksi ryhtyneillä.

Taulukko 10. Yritysten työllistämistilanne vastaushetkellä ja arvioitu työllistämistilanne kolmen vuoden kuluttua² vastaajien työmarkkina-aseman suhteen

	Vastaushetkellä (n= 2 168, %)	3 vuoden päästä (n=2 117, %)
Työttömät		
Kyllä	62	74
Ei	38	26
Yhteensä	100	100
Ei-työttömät		
Kyllä	66	78
Ei	34	22
Yhteensä	100	100
Kaikki		
Kyllä	64	76
Ei	36	24
Yhteensä	100	100

$$\chi^2 (3,8, df 1) p=.052 \quad \chi^2 (4,6, df 1) p<.05$$

Tässä tarkasteltiin lähemmin myös starttirahayrittäjien aikomuksia työllistää ulkopuolisia työntekijöitä kolmen vuoden kuluttua. Tulokset osoittivat, että vastaajien työmarkkina-asema ei lisää todennäköisyyttä sille, että vastaaja palkkaisi työntekijöitä kolmen vuoden kuluttua (Liitetaulukko 1). Muiden tekijöiden yhteyttä on analysoitu tarkemmin Stenholmin ja Aaltosen (2012) tutkimuksessa.

3.2 Starttirahalla perustettujen yritysten liikevaihdon kehitys

Vastanneiden starttirahayrittäjien yritysten liikevaihtoa selvitettiin kysymällä vastaajilta, mikä oli yrityksen liikevaihto kolme vuotta sitten, paljonko se oli vastaushetkellä ja millaiseksi he arvioivat liikevaihtonsa kolmen vuoden kuluttua. Henkilöstömääräarvioiden tavoin vastaajien antamissa liikevaihtoluvuissa esiintyi melko suuria vaihteluja tarkkuustasoissa ja selvyiden vuoksi tässä raportissa tarkastellaan vain yrittäjien arvioita liikevaihdosta ja sen kehityksestä.

Annettujen arvioiden perusteella ilmeni, että starttirahayrittäjien yritysten keskimääräinen liikevaihto vastaushetkellä oli runsas 151 000 euroa. Pienimmillään liikevaihtoa ei ollut lainkaan ja suurimmillaan liikevaihto arvio oli 15 m€ (Taulukko 11). Taulukossa esitetyt arviot ovat eri-ikäisten yritysten antamia ja arvioissa on mukana myös yrittäjät, jotka saivat vastaushetkellä starttirahaa.

² Luvuissa on mukana myös vastaajat, jotka saavat tällä hetkellä starttirahaa.

Yrittäjät, jotka eivät saaneet starttirahaa enää vastaushetkellä, arvioivat liikevaihtonsa olevan keskimäärin vajaa 149 000 euroa. Lisäksi arvioitujen liikevaihtojen vaihtelivat hieman yritystoiminnan perustamisvuoden suhteen. Esimerkiksi vuonna 2007 aloitetun yritystoiminnan keskimääräinen liikevaihto, 111 000 euroa, oli selvästi pienempi kuin vuonna 2009 aloitetun yritystoiminnan, 165 000 euroa. Ilmenneet erot eivät kuitenkaan olleet tilastollisesti merkitseviä. Vastaajien työmarkkina-aseman suhteen liikevaihtoarvioissa ilmeni tilastollisesti merkitseviä eroja niin vastaushetkellä kuin tulevissa arvioissa: kummankin kohdalla työttöminä aloittaneet arvioivat liikevaihtonsa olevan pienempi kuin ei-työttömät.

Taulukko 11. Yritysten keskimääräinen liikevaihto vastaushetkellä ja arvioitu keskimääräinen liikevaihto kolmen vuoden kuluttua³ vastaajien työmarkkina-aseman suhteen

	Vastaushetkellä	3 vuoden päästä, arvio
Työttömät (n=991)	103 472	219 710
Ei-työttömät (n=840)	207 493	428 178
Yhteensä	151 255	315 348

F 35,5 p<.001 F 18,9 p<.01

Tutkimuksessa tarkasteltiin lähemmin myös starttirahayrittäjien näkemyksiä liikevaihdon muutoksesta kolmen vuoden kuluttua. Analyysissä tarkasteltiin, mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen, arvioiko vastaaja liikevaihdon kasvavan vähintään prosentin vastaushetken liikevaihdosta. Tuloksia tarkasteltaessa on otettava huomioon, että vastaajien antamissa liikevaihtoluvuissa oli paljon puutteita ja tarkastelun kohteena on vain osa kaikista vastaajista.

Tulokset osoittivat, että ei-työttömänä yrittäjäksi ryhtyneiden vastaajien yritysten liikevaihto kasvanee kolme vuoden kuluttua todennäköisemmin kuin työttömänä aloittaneiden (Liitetaulukko 2). Kun yrityksen nykyinen liikevaihto lisättiin liikevaihdon kasvua selittäviin tekijöihin, työmarkkina-aseman yhteys ennakoituun liikevaihdon kasvuun hävisi. Tämä tarkoittaa, että yrityksen nykyinen liikevaihdon määrä selittää enemmän tulevaa liikevaihtoa enemmän kuin vastaajan työmarkkina-asema starttirahaa haettaessa.

Muista liikevaihdon kasvua selittäivistä tekijöistä havaittiin, että vastaajien saama yrittäjäyyskoulutus lisää liikevaihdon kasvuodotuksia. Vastaava yhteys ilmeni, kun yrittäjäksi oli ryhdytty perustaakseen itselleen työpaikan. Yrityksen toimialan suhteen ilmeni, että palvelu- ja tuotantoaloilla toimivilla yrittäjillä oli korkeammat odotukset liikevaihdon kasvusta kuin kaupan aloilla toimivilla yrittäjillä. Lisäksi ammattikoulutaustaisten starttirahayrittäjien liikevaihdon kasvuodotukset olivat selvästi korkeammat kuin esimerkiksi akateemisesti koulutetuilla yrittäjillä. Tämän lisäksi yrittäjyyttä tukevalla henkisellä pääomalla näytti vähentävän liikevaihdon kasvuodotuksia.

³ Luvuissa on mukana myös vastaajat, jotka saavat tällä hetkellä starttirahaa ja vain ne, jotka olivat arvioineet liikevaihtonsa molempina ajankohtina.

3.3 Vuosina 2005–2010 aloitetun yritystoiminnan eloonjääminen

Sen lisäksi, että tässä analysoitiin starttirahan merkitystä yritystoiminnan menestymisessä, raportissa tarkastellaan myös starttirahalla aloitettujen yritysten eloonjäämistä. Tuloksia tulkittaessa tulee ottaa kuitenkin huomioon, että käytetty aineisto voi olla vino: vastanneiden joukossa on todennäköisesti enemmän yritystoimintaansa jatkavia yrittäjiä kuin niitä, jotka ovat lopettaneet starttirahalla perustetun yrityksensä.

Stenholmin ja Aaltosen (2012) tutkimuksessa havaittiin, että starttirahalla aloitettu yritystoiminnan eloonjäämisaste säilyy varsin hyvänä aina neljänteen toimintavuoteen asti (Taulukko 12). Kyselyyn vastanneista vuonna 2007 aloitetuista yrityksistä toiminnassa oli neljännen toimintavuoden jälkeen yhä 64 prosenttia. Tämän jälkeen eloonjäämisaste kuitenkin näytti laskevan, ja vuonna 2005 perustetuista tutkimukseen osallistuneista starttirahayrityksistä oli kuudennen toimintavuoden jälkeen toiminnassa vielä 39 prosenttia. Tarkemmassa analyysissä havaittiin, että yritystoiminnan jatkumisessa oli eroja työttöminä ja ei-työttöminä starttirahayrittäjäksi ryhtyneiden kesken. Tulosten mukaan ei-työttömien perustamissa starttirahayrityksissä eloonjäämisaste oli korkeampi kuin työttömien perustamissa starttirahayrityksissä.

Taulukko 12. Vastaajien yritysten tilanne vastaushetkellä perustamisvuoden ja vastaajan työmarkkina-aseman suhteen

Perustamisvuosi/ työmarkkina-asema	Toiminta jatkuu edelleen (%)	Toiminta päättyy piakkoin (%)	Toiminta on päättynyt (%)	Yhteensä
Työton	<i>n=1311</i>	<i>n=55</i>	<i>n=455</i>	
2010	88	3	9	100
2009	79	3	18	100
2008	69	4	27	100
2007	58	4	38	100
2006	40	1	59	100
2005	35	1	64	100
Ei-työton	<i>n=1056</i>	<i>n=37</i>	<i>n=234</i>	
2010	93	2	5	100
2009	88	1	11	100
2008	72	6	22	100
2007	66	3	31	100
2006	43	1	56	100
2005	45	1	53	100
Kaikki vastaajat	<i>n=2367</i>	<i>n=92</i>	<i>n=689</i>	
2010	90	3	7	100
2009	83	2	15	100
2008	70	5	25	100
2007	61	3	36	100
2006	42	1	57	100
2005	39	1	60	100

Stenholmin ja Aaltosen (2012) tutkimuksessa havaittiin, että ei-työttömänä yrittäjäksi ryhtyneen yritystoiminta jatkui todennäköisemmin kuin työttömänä yrittäjäksi ryhdyttäessä. Tämän johdosta tässä raportissa analysoidaan lähemmin yritystoiminnan jatkumiseen yhteydessä olevia tekijöitä erikseen työttöminä ja ei-työttöminä yrittäjäksi ryhtyneiden vastaajien keskuudessa. Tässä raportissa esitettävissä analyyseissä yrityksen eloonjäämistä käsitellään hyödyntämällä Stenholmin ja Aaltosen (2012) käyttämää kaksiluokkaista muuttujaa. Siinä toiseen luokkaan yhdistettiin vastausvaihtoehto ”*yrityksen toimintaa jatkuu edelleen*” ja toiseen ”*yrityksen toiminnan jatkuminen on epävarmaa*” ja ”*yrityksen toiminta on päättynyt*”. Lisäksi alle neljä vuotta toiminnassa olleiden yritysten analyysien ulkopuolelle rajattiin ne vastaajat, jotka ilmoittivat saavansa starttirahaa vastaushetkellä.

Tarkemmat tulokset osoittivat, että työttöminä starttirahayrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa yritystoiminnan jatkumista ja yrittäjänä pysymistä selittivät muun muassa yrittäjyyttä tukeva henkinen pääoma, aiempi yrittäjä-, johtamis- tai toimialakokemus (Liitetaulukko 3). Vastaava tulos ilmeni myös ei-työttömänä ryhtyneiden keskuudessa (Liitetaulukko 4). Niin työttöminä kuin ei-työttöminä aloittaneiden joukossa akateemisesti koulutettujen yrittäjien yritystoiminta näytti jatkuvan selvästi todennäköisemmin kuin vähemmän koulutettujen henkilöiden. Molemmista vastaajaryhmissä myös yrittäjänä toimimisen tärkeys⁴ ja saatu starttiraha lisäsivät yritystoiminnan jatkumisen todennäköisyyttä.

Keskeisimmät erot työttöminä ja ei-työttöminä aloittaneiden välillä ilmenivät yrittäjyyskoulutuksen, yrittäjäksi ryhtymisen tärkeimmän motivaation sekä starttirahalla aloitetun yrityksen toimialan suhteen: kunkin tekijän yhteys yritystoiminnan jatkumiseen ilmeni vain työttömien kohdalla. Työttömien keskuudessa yritysten eloonjäämisaste näyttäisi olevan alhaisempi niiden yrittäjien joukossa, jotka olivat osallistuneet yrittäjäkoulutukseen. Tämä saattaa selittyä osittain sillä, että yrittäjäkoulutukseen ohjataan pääasiassa hakijoita, joilla ei ole ennestään riittäviä yrittäjyysvalmiuksia. Lisäksi, jos työttömän henkilön tärkein motivaatio yrittäjäksi ryhtymisessä oli ollut työpaikan luominen itselle, on tämä heikentänyt yrityksen eloonjäämistä.

Vastaajan työmarkkina-asemaan liittyvien erojen lisäksi tässä raportista tarkastellaan, onko alle tai yli neljä vuotta sitten yrittäjäksi ryhtyneiden kesken eroja yritystoiminnan eloonjäämistä selittävissä tekijöissä. Tuloksista havaittiin, että molemmissa ryhmissä yrittäjänä toimimisen tärkeys lisäsi yritystoiminnan jatkumisen todennäköisyyttä (Liitetaulukko 5 ja Liitetaulukko 6). Vastaushetkellä alle neljä vuotta sitten starttirahayrittäjinä aloittaneiden yritystoiminnan eloonjäämistä näyttivät lisäävän vastaajan akateeminen koulutustausta (verrattuna ammattikoulutustausta), heidän yrittäjyyttä tukeva henkinen pääoma, ryhtyminen yrittäjäksi ei-työttömänä, saatu starttiraha sekä yritystoiminnan harjoittaminen rakentamisen tai tuotannollisilla toimialoilla (verrattuna toimimiseen kaupan aloilla).

4 Summamuuuttujan ($\alpha=0.835$) väittämät (Cardon ym., 2012): ”*Toimiminen yrityksen perustajana on tärkeä osa minua*”, ”*Yrityksen kehittäminen ja kasvattaminen on tärkeä osa minua*” ja ”*Yrittäjänä toimiminen on tärkeä osa minua*”.

Vastaushetkellä yli neljä vuotta sitten yrityksensä perustaneiden yrittäjien yritysten eloonjäämisaste oli muita alhaisempi niiden yrittäjien joukossa, jotka ovat osallistuneet yrittäjäkoulutukseen (Liitetaulukko 6). Tätä tulosta voi osaltaan selittää se, että yrittäjäkoulutukseen ohjataan pääasiassa hakijoita, joilla ei ole ennestään riittäviä yrittäjäyysvalmiuksia. Tällöin edellytykset yritystoiminnan onnistuneelle johtamiselle voivat olla keskimääräistä alhaisemmat, mikä näkyy yrittäjäkoulutuksen negatiivisena yhteytenä yritystoiminnan jatkumiseen. Lisäksi yli neljä vuotta sitten rakentamisen aloilla aloittaneiden yrittäjien yritystoiminnan jatkuminen oli ollut heikompaa kuin muilla toimialoilla toimivien yrittäjien. Tuloksista havaittiin myös, että akateemistaustaisten yrittäjien yritystoiminta oli jatkunut useammin kuin esimerkiksi perus- tai ammattikoulutaustaisilla yrittäjillä. Saadulla starttirahalla näytti puolestaan olevan negatiivinen yhteys yli neljä vuotta sitten perustetun yritystoiminnan jatkumiseen. Tämä tulos on päinvastainen verrattuna alle 4 vuotta sitten perustettujen yritysten eloonjäämiseen: tässä ryhmässä saadulla starttirahalla oli myönteinen vaikutus yritystoiminnan jatkumiseen (Liitetaulukko 5). Tulosta ja ryhmien välisiä eroja voi selittää se, ettei saadulla starttirahalla ole yhteyttä yritystoiminnan menestymiseen yli neljä vuotta perustamisen jälkeen, vaan starttirahan myönteiset vaikutukset syntyvät selvästi sitä aikaisemmin.

Koko aineistossa runsas 40 prosenttia yritystoiminnan lopettaneista starttirahayrittäjistä piti keskeisimpänä lopettamisen syynä yritystoiminnan kannattamattomuutta (Stenholm - Aaltonen, 2012). Samaa syytä on korostettu myös aiemmissa starttirahatutkimuksissa (Stenholm, 2007). Seuraavaksi olennaisimpia syitä olivat toisen työpaikan saaminen tai uusi liiketoimintamahdollisuus sekä henkilökohtaiset syyt (esimerkiksi lastenhoito, perheenjäsenen sairastuminen, ulkomaille muutto tms.) (Taulukko 13). Kun näitä tekijöitä tarkasteltiin erikseen työttömien ja ei-työttömien keskuudessa, vastaajaryhmien kesken ei ilmennyt tilastollisesti merkitseviä eroja.

Taulukko 13. Tärkein yksittäinen syy yritystoiminnasta luopumiseen vastaajien työmarkkina-aseman suhteen

	Työttömät (%, n=553)	Ei-työttömät (%, n=290)	Kaikki yhteensä (%, n=843)
Mahdollisuus myydä yritys	1	2	2
Toiminta ei ollut kannattavaa	44	42	43
Vaikeudet saada rahoitusta	5	2	4
Toinen työpaikka tai liiketoimintamahdollisuus	12	14	13
Toiminnasta luopuminen oli suunniteltu etukäteen	1	1	1
Eläkkeelle jääminen	2	1	2
Henkilökohtaiset syyt	11	11	11
Äkillinen tai yllättävä tapahtuma	8	8	8
Starttirahakauden lyhyys	6	5	6
Starttirahan riittämättömyys	3	3	3
Muu syy	7	11	8
Yhteensä	100	100	100

Kun yrityksestä luopumisen syitä tarkasteltiin yrityksen perustamisajankohdan mukaan, ilmeni, että vastaushetkellä alle neljä vuotta sitten yrittäjäksi ryhtyneiden liiketoiminta oli osoittautunut kannattamattomaksi hieman useammin kuin yli neljä vuotta sitten yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa (Taulukko 14). Vastaushetkellä yli neljä vuotta sitten yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa puolestaan henkilökohtaiset syyt sekä äkilliset tapahtumat mainittiin lopettamissyiksi hieman useammin verrattuna vähemmän aikaa yrittäjinä toimineisiin henkilöihin.

Taulukko 14. Tärkein yksittäinen syy yritystoiminnasta luopumiseen yritystoiminnan aloittamisajan kohdan suhteen

	Alle 4 vuotta sitten perustettu (% , n=614)	Yli 4 vuotta sitten perustettu (% , n=229)	Kaikki yhteensä (% , n=843)
Mahdollisuus myydä yritys	1	3	2
Toiminta ei ollut kannattavaa	45	38	43
Vaikeudet saada rahoitusta	4	4	4
Toinen työpaikka tai liiketoimintamahdollisuus	12	13	13
Toiminnasta luopuminen oli suunniteltu etukäteen	1	1	1
Eläkkeelle jääminen	1	2	2
Henkilökohtaiset syyt	10	14	11
Äkillinen tai yllättävä tapahtuma	7	11	8
Starttirahakauden lyhyys	6	4	6
Starttirahan riittämättömyys	3	1	3
Muu syy	8	9	8
Yhteensä	100	100	100

χ^2 (3,8, df 1) p=.052

4 Yhteenveto

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin vuosina 2005–2010 starttirahaa saaneiden henkilöiden ja heidän yritystensä tilaa talvella 2011–2012. Tarkastelussa keskityttiin analysoimaan mahdollisia eroja työttöminä ja ei-työttöminä starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden henkilöiden yritystoiminnan menestymisessä ja eloonjäämisessä. Raportti pohjautuu pitkälti Stenholmin ja Aaltosen (2012) tekemään tutkimukseen starttirahajärjestelmän vaikuttavuudesta, ja tässä raportissa hyödynnetään myös samaa tutkimusaineistoa.

Vastanneista starttirahayrittäjistä 58 prosenttia oli ryhtynyt yrittäjäksi työttömänä ja työttömänä starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneet olivat muita useammin yli 50-vuotiaita. Yli 55-vuotiaiden keskuudessa lähes 72 prosenttia vastaajista oli ollut työtön starttirahaa hakiessaan, kun vastaava osuus 25–39-vuotiaiden keskuudessa oli 52 prosenttia. Stenholmin ja Aaltosen (2012) tutkimuksessa havaittiin, että pakkoyrittäjyys (kun henkilö kokee, ettei hänellä ole ollut yrittäjyyden ohella muita työllistymismahdollisuuksia) korostui juuri yli 55-vuotiaiden keskuudessa. Samoin tulokset osoittivat, että pakkoyrittäjyys korostui myös työttömänä starttirahaa hakeneiden keskuudessa.

Yrityksen perustamissyyn suhteen ilmeni, että työttöminä yrittäjäksi ryhtyneet korostivat tärkeimmäksi yrittäjäksi ryhtymisen syyksi työpaikan luomisen itselle. Ei-työttömät puolestaan painottivat yrittäjyyteen liittyvää vapautta ja itsenäisyyttä ja olivat usein perustaneet yrityksen hyödyntääkseen havaittua liiketoimintamahdollisuutta. Tulokset osoittivat, että yrityksen perustamissyyllä on yhteyttä yritystoiminnan jatkumiseen: työpaikan luomiseksi perustetun yritystoiminnan jatkuvuus on muita heikompaa.

Kolme neljästä starttirahalla aloittaneesta yrittäjästä työllistyi yrityksessään kokopäiväisesti vastaushetkellä. Ei-työttöminä yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa vastaava osuus oli 80 prosenttia, kun työttöminä aloittaneiden joukossa osuus oli 74 prosenttia. Osa-aikainen työllistyminen puolestaan korostui työttöminä yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa. Tutkituista yrittäjistä lähes ¾ oli palkannut yritykseensä ulkopuolista henkilökuntaa. Tämä osuus on kaksinkertainen aiempiin selvitäksiin verrattuna. Tähän eroon voi vaikuttaa osaltaan se, että ulkopuolisten palkkaamista kysyttiin eri ajankohtina eri kysymyksillä. Vuoteen 2014 mennessä ulkopuolisia aikoo työllistää jopa ¾ vastaajista. Vastaajien työmarkkina-aseman suhteen ilmeni, että ei-työttömät aikoivat palkata työntekijöitä hieman useammin kuin työttömänä yrittäjäksi ryhtyneet. Tarkemmissa analyyseissa ilmeni kuitenkin, että vastaajien työmarkkina-asema ei lisää todennäköisyyttä sille, että vastaaja palkkaisi työntekijöitä kolmen vuoden kuluttua.

Vastanneiden starttirahayrittäjien arvioiden perusteella starttirahayrittäjien yritysten keskimääräinen liikevaihto vastaushetkellä oli runsas 151 000 euroa.

Pienimmillään liikevaihtoa ei ollut lainkaan ja suurimmillaan liikevaihto arvio oli 15 m€. Liikevaihdon osalta ilmeni eroja vastaajien työmarkkina-aseman suhteen: työttöminä aloittaneet arvioivat liikevaihtonsa pienemmäksi kuin ei-työttömät.

Yritystoiminnan menestymisen lisäksi tässä raportissa analysoitiin yritystoiminnan jatkumiseen selittäviä tekijöitä. Stenholmin ja Aaltosen (2012) tutkimuksessa havaittiin, että starttirahalla aloitetun yritystoiminnan eloonjäämisaste säilyy varsin hyvänä aina neljänteen toimintavuoteen asti. Tämän raportin tulokset osoittavat, että työmarkkina-asemasta riippumatta starttirahayrittäjäksi ryhtyneiden yritystoiminnan jatkumista ja yrittäjänä pysymistä selittivät muun muassa yrittäjyyttä tukeva henkinen pääoma. Samoin korkeampi koulutus näyttää lisäävän todennäköisyyttä yritystoiminnan jatkumiseksi yrittäjän työmarkkina-asemasta riippumatta. Molemmissa vastaajaryhmissä myös yrittäjänä toimimisen koettu tärkeys ja saatu starttiraha lisäsivät yritystoiminnan jatkumisen todennäköisyyttä. Toisin sanoen, mitä intohimoisemmin henkilö suhtautuu yrittäjänä toimimiseen, sitä todennäköisemmin yritystoiminta myös jatkuu.

Keskeisimmät erot työttöminä ja ei-työttöminä aloittaneiden välillä ilmenivät yrittäjyyskoulutuksen, yrittäjäksi ryhtymisen tärkeimmän motivaation sekä starttirahalla aloitetun yrityksen toimialan suhteen. Kunkin tekijän kohdalla yhteys yritystoiminnan jatkumiseen ilmeni vain työttömien kohdalla. Työttömien keskuudessa yritysten eloonjäämisaste näyttäisi olevan alhaisempi niiden yrittäjien joukossa, jotka olivat osallistuneet yrittäjäkoulutukseen. Tämä saattaa selittyä osittain sillä, että yrittäjäkoulutukseen ohjataan pääasiassa hakijoita, joilla ei ole ennestään riittäviä yrittäjyysvalmiuksia. Lisäksi, jos työttömän henkilön tärkein motivaatio yrittäjäksi ryhtymisessä oli ollut työpaikan luominen itselle, tämä on heikentänyt yrityksen eloonjäämistä.

Vastaajan työmarkkina-asemaan liittyvien erojen lisäksi tässä raportista analysoitiin, oliko alle tai yli neljä vuotta sitten yrittäjäksi ryhtyneiden kesken eroja yritystoiminnan eloonjäämistä selittävissä tekijöissä. Tulokset ilmensivät, että molemmissa ryhmissä yrittäjänä toimimisen tärkeys lisäsi yritystoiminnan jatkumisen todennäköisyyttä. Vastauksella alle neljä vuotta sitten starttirahayrittäjänä aloittaneiden yritystoiminnan eloonjäämistä näyttivät lisäävän vastaajien akateeminen koulustausta (verrattuna ammattikoulustausta), heidän yrittäjyyttä tukeva henkinen pääoma, ryhtyminen yrittäjäksi ei-työttömänä, saatu starttiraha sekä yritystoiminnan harjoittaminen rakentamisen tai tuotannollisilla toimialoilla (verrattuna toimimiseen kaupan aloilla). Yli neljä vuotta sitten yrityksensä perustaneiden yrittäjien kohdalla puolestaan ilmeni, että yritysten eloonjäämisaste oli alhaisempi niiden yrittäjien joukossa, jotka ovat osallistuneet yrittäjäkoulutukseen. Lisäksi saadulla starttirahalla näytti olevan negatiivinen yhteys yli neljä vuotta sitten perustetun yritystoiminnan jatkumiseen: tämä ilmentää, että starttirahan myönteiset vaikutukset painottuvat yritystoiminnan ensimmäisiin elinvuosiiin.

Koko aineistossa runsas 40 prosenttia yritystoiminnan lopettaneista starttirahayrittäjistä piti keskeisimpänä lopettamisen syynä yritystoiminnan

kannattamattomuutta. Kun näitä tekijöitä tarkasteltiin erikseen työttömien ja ei-työttömien keskuudessa, vastaajaryhmien kesken ei ilmennyt tilastollisesti merkitseviä eroja. Kun yrityksestä luopumisen syitä tarkasteltiin yrityksen perustamisajankohdan mukaan, ilmeni, että vastaushetkellä alle neljä vuotta sitten yrittäjäksi ryhtyneiden liiketoiminta oli osoittautunut kannattamattomaksi hieman useammin kuin yli neljä vuotta sitten yrittäjäksi ryhtyneiden keskuudessa. Jälkimmäisessä ryhmässä puolestaan henkilökohtaiset syyt sekä äkilliset tapahtumat mainittiin lopettamissyiksi hieman useammin verrattuna vähemmän aikaa yrittäjinä toimineisiin henkilöihin.

Seuraavassa taulukossa esitetään tutkimuksen yhteenveto tutkimuskysymyksittäin (Taulukko 15). Tämän raportin tulokset osoittavat, että starttirahan merkittävyudessa on yhä eroja starttirahalla yrittäjäksi ryhtyvän henkilön työmarkkina-aseman suhteen (vrt. Stenholm, 2007). Toisaalta raportista ilmenee, että esimerkiksi vastaajan koulutus, saatu starttiraha tai suhtautuminen yrittäjyyteen vaikuttavat siihen, miten yritystoiminta alkuvaiheessa menestyy. Tulosten perusteella näyttää myös, että pidemmällä ajanjaksolla, kuten yli neljä vuotta yrityksen perustamisen jälkeen, esimerkiksi yrittäjän taidot ja osaaminen korostuvat yritystoiminnan menestymisessä. Starttirahan positiivinen merkitys kuitenkin korostuu yritystoiminnan menestymisen kannalta starttirahayrittäjän työmarkkina-asemasta riippumatta.

Taulukko 15. Yhteenveto tutkimuksen keskeisistä tuloksista

Tutkimuskysymys	Yhteenveto keskeisistä tuloksista
Onko työttöminä ja ei-työttöminä starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden henkilöiden yritysten välillä:	
<ul style="list-style-type: none"> eroja starttirahalla perustettujen yritysten eloonjäämisasteessa? 	<p>Kyllä Ei-työttömien perustamissa starttirahayrityksissä eloonjäämisaste oli korkeampi kuin työttömien perustamissa starttirahayrityksissä. Työmarkkina-asemasta riippumatta starttirahayrittäjäksi ryhtyneiden yritystoiminnan jatkumista selittivät muun muassa yrittäjyyttä tukeva henkinen pääoma, korkeampi koulutus sekä yrittäjänä toimimisen koettu tärkeys ja saadun starttirahan määrä.</p>
<ul style="list-style-type: none"> eroja starttirahalla perustettujen yritysten liikevaihdossa? 	<p>Kyllä Työttöminä aloittaneiden liikevaihto oli tutkimuksen mukaan pienempi kuin ei-työttöminä yritystoiminnan aloittaneiden liikevaihto. Starttirahayrittäjien yritysten keskimääräinen liikevaihto vastaushetkellä oli runsas 151 000 euroa. Luvuissa esiintyi eroja yrityksen perustamisvuoden suhteen, mutta erot eivät olleet merkitseviä.</p>
<ul style="list-style-type: none"> eroja starttirahalla perustettujen yritysten työllistävissä vaikutuksessa? 	<p>Osittain kyllä Ei-työttöminä starttirahayrittäjäksi ryhtyneet työllistyivät yrityksessään kokopäiväisesti useammin kuin työttöminä yrittäjäksi ryhtyneet. Ei-työttömät ovat palkanneet työntekijöitä hieman työttöminä yrittäjäksi ryhtyneitä useammin, mutta ero on vain suuntaa-antava.</p>
<ul style="list-style-type: none"> eroja starttirahalla perustettujen yritysten tulevaisuuden odotuksissa? 	<p>Ei Työmarkkina-asemaa enemmän odotuksia liikevaihdon kehittymisestä selitti muun muassa saatu yrittäjäkoulutus ja se, että yrittäjäksi oli ryhdytty perustaakseen itselleen työpaikan. Myös yrityksen toimialan suhteen ilmeni, että palvelu- ja tuotantoaloilla toimivilla yrittäjillä oli korkeammat odotukset liikevaihdon kasvusta kuin kaupan aloilla toimivilla yrittäjillä. Työmarkkina-asema ei myöskään ollut yhteydessä arvioihin ulkopuolisten työllistämistä 3 vuoden kuluttua. Sen sijaan miesyrittäjät, yrittäjänä toimimisen tärkeäksi kokevat ja tiimiyrittäjät uskoivat muita useammin yrityksensä henkilöstömäärän kasvuun. Samoin, jos yrittäjällä oli jo vastaushetkellä palkattuja työntekijöitä, on todennäköistä, että hän työllistää ulkopuolisia myös jatkossa.</p>
Eroavatko yritystoiminnan lopettamisen syyt alle ja yli neljä vuotta sitten aloitetuissa yrityksissä ja, jos eroavat, onko	
<ul style="list-style-type: none"> yrittäjäksi ryhtyneen työmarkkina-asemalla yhteyttä eroihin yritystoiminnan jatkuvuutta selittävässä tekijöissä? 	<p>Kyllä Alle neljä vuotta sitten aloittaneiden yritystoiminnan eloonjäämistä näytti lisäävän vastaajien akateeminen koulutustausta (verrattuna ammattikoulutaustaan), yrittäjyyttä tukeva henkinen pääoma, ryhtymisen yrittäjäksi ei-työttömänä, saadun starttirahan määrä sekä yritystoiminnan harjoittaminen rakentamisen tai tuotannollisilla toimialoilla (verrattuna toimimiseen kaupan aloilla). Vertailuryhmässä puolestaan ilmeni, että yritysten eloonjäämisaste oli alhaisempi niiden yrittäjien joukossa, jotka olivat osallistuneet yrittäjäkoulutukseen. Lisäksi saadulla starttirahalla näytti olevan negatiivinen yhteys yli neljä vuotta sitten perustetun yritystoiminnan jatkumiseen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> yrittäjäksi ryhtyneen työmarkkina-asemalla yhteyttä eroihin yritystoiminnan lopettamisen syissä? 	<p>Osittain ei Koko aineistossa runsas 40 prosenttia yritystoiminnan lopettaneista starttirahayrittäjistä piti keskeisimpänä lopettamisen syynä yritystoiminnan kannattamattomuutta. Työmarkkina-aseman suhteen ei ilmennyt eroja. Vastaushetkellä alle neljä vuotta sitten yrittäjäksi ryhtyneiden liike-toiminta oli osoittautunut kannattamattomaksi hieman useammin kuin yli neljä vuotta sitten yrittäjäksi ryhtyneillä. Jälkimmäisessä ryhmässä puolestaan henkilökohtaiset syyt sekä äkilliset tapahtumat mainittiin keskeisiksi lopettamissyiksi.</p>

Lähteet

Cardon, M. - Denis, G. - Stevens, C. E. - Patel, P. C. (2012) Measuring Entrepreneurial Passion: Conceptual Foundations and Scale Validation, *Journal of Business Venturing*, DOI: 10.1016/j.jbusvent.2012.03.003

Stenholm, P. (2007) Starttiraha yrittäjyyden avaimena. Jatkokokemuksia starttirahakokeilusta 2005-2007. Työpoliittinen tutkimus 332. Työministeriö. Hakapaino Oy: Helsinki.

Stenholm, P. - Aaltonen, S. (2012) Yrittäjyyden edistäminen starttirahalla - Starttirahajärjestelmän vaikuttavuus ja toimivuus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 36/2012. Edita Publishing Ltd: Helsinki.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Starttirahayrittäjien tulevaa ulkopuolisten työllistämistä selittävät tekijät⁵

Ennakoitua työllistämistä selittävät tekijät	Yksilötason selittäjät	Yrittäjäksi ryhtymiseen liittyvät selittäjät	Yritystason selittäjät	Rahoitukseen liittyvät selittäjät	Yrityksen kokoon ja ikään liittyvät selittäjät
Yrittäjän sukupuoli (1=mies)	1.72***	1.96***	1.86***	1.94***	2.29***
Yrittäjän ikä	0.99	1.00	1.00	1.00	1.00
Yrittäjän henkinen pääoma (1=kyllä)	1.25†	1.19	1.20	1.18	1.28
Yrittäjyyskoulutus (1=kyllä)	0.83	0.86	0.86	0.84	0.84
Yrittäjän koulutustausta (1=akat. koulutus)					
Perus-/kansakoulu	2.04*	1.89†	1.71	1.60	1.90
Ammattikoulu	1.21	1.04	0.91	0.88	1.04
Opisto-/AMK	1.47**	1.28	1.20	1.16	1.03
Yrittäjänä toimimisen tärkeys ^{a)}		1.16***	1.16***	1.15***	1.27***
Yrittäjäksi ryhtymisen syy (1=työpaikka itselle)		0.88	0.86	0.87	0.90
Yrittäjäksi ryhtymisen pakosta (1=kyllä)		0.64**	0.64**	0.61**	0.49**
Haki starttia: ei-työtön vai työtön (1=e-i-työtön)		1.18	1.20	1.18	1.04
Yrityksen aloittaminen: (1=yksin)					
Tiimi		1.83**	1.80**	1.60*	2.11**
Muu tapa		3.88***	3.84***	3.21***	1.14
Yrityksen toimiala (1=kauppa)					
Palvelu			0.96	1.01	0.83
Tuotanto			1.40	1.38	1.15
Rakentaminen			1.39	1.41	1.27
Yrityksen sijainti (1=kaupunkialue)					
Kaupunkien läh. maaseutu			1.21	1.17	1.38
Ydinmaaseutu			1.17	1.12	1.80†
Harvaan asuttu maaseutu			1.42	1.36	1.48
Toimiiko uusilla markkinoilla (1=kyllä)			1.17	1.17	1.21
Yritysrahoitus (1=saanut y-rahaa)				1.65***	1.34
Keskimääräinen starttiraha ^{b)}				1.05**	1.04†
Työllistää vuonna 2011					92.36***
Aloitusvuosi					1.25***
R2(standartoitu)/2LogL	0.04/1550.0	0.14/1446.5	0.15/1438.9	0.17/1417.4	0.65/771.7
***<0.001, **<0.01, *<0.05, †<0.1					
n=1 442					
a) Summamuuuttuja $\alpha=0.835$, väittämät (Cardon ym., 2012)					
b) Sidottu starttiraha euroina / starttirahakauden pituus päivinä					

5 Analyysissä on mukana myös ne vastaajat, jotka saavat starttirahaa. Selittäviä tekijöitä analysoitiin logistisin regressiomallein. Selittävien tekijöiden ollessa kategorisia muuttujia, referenssiluokka on merkitty sulkuihin selittävien tekijöiden yhteyteen. Selitettävän tekijän referenssiryhmä on: 1=yrittäjä aikoo työllistää vähintään yhden ulkopuolisen työntekijän 3 vuoden kuluessa.

Liitetaulukko 2. Starttirahayrittäjien arvioitua tulevaa liikevaihdon kasvua selittävät tekijät⁶

Ennakoitua liikevaihdon kasvua selittävät tekijät	Yksilötason selittäjät	Yrittäjäksi ryhtymiseen liittyvät selittäjät	Yritystason selittäjät	Rahoitukseen liittyvät selittäjät	Yrityksen kokoon ja ikään liittyvät selittäjät
Yrittäjän sukupuoli (1=mies)	1.22	1.23	1.12	1.13	0.69
Yrittäjän ikä	1.01	1.01	1.02	1.02	1.01
Yrittäjän henkinen pääoma (1=kyllä)	0.87	0.79	0.65	0.64	0.47*
Yrittäjyyskoulutus (1=kyllä)	1.42	1.45	1.42	1.42	2.32**
Yrittäjän koulutustausta (1=akat. koulutus)					
Perus-/kansakoulu	1.22	1.45	1.79	1.61	0.85
Ammattikoulu	2.61**	3.19**	3.49**	3.59**	2.95*
Opisto-/AMK	1.30	1.32	1.35	1.29	0.95
Yrittäjänä toimimisen tärkeys ^{a)}		1.17**	1.17**	1.18**	1.09
Yrittäjäksi ryhtymisen syy (1=työpaikka itselle)		1.93*	2.22*	2.46**	3.06**
Yrittäjäksi ryhtymisen pakosta (1=kyllä)		0.75	0.67	0.67	0.86
Haki starttia: ei-työtön vai työtön (1=e-i-työtön)		1.93*	1.98*	2.18**	1.64
Yrityksen aloittaminen: (1=yksin)					
Tiimi		0.98	1.16	1.26	0.52
Muu tapa		0.61	0.80	0.83	0.30*
Yrityksen toimiala (1=kauppa)					
Palvelu			2.40*	2.29*	3.73**
Tuotanto			2.16	2.08	3.47*
Rakentaminen			2.99†	2.82	3.08
Yrityksen sijainti (1=kaupunkialue)					
Kaupunkien läh. maaseutu			0.59	0.55†	0.41*
Ydinmaaseutu			1.28	1.18	1.18
Harvaan asuttu maaseutu			0.62	0.57	0.55
Toimiiko uusilla markkinoilla (1=kyllä)			0.87	0.87	0.89
Yritysrahoitus (1=saanut y-rahaa)				0.86	0.57†
Keskimääräinen starttiraha ^{b)}				1.11*	1.08
Aloitusvuosi				1.22	1.22
Liikevaihto vastaushetkellä (log)					2.57***
R ² (standartoitu)/2LogL	0.04/417.1	0.12/395.2	0.15/386.1	0.17/381.2	0.41/305.9
***<0.001, **<0.01, *<0.05, †<0.1					
n=380					
a) Summamuuuttuja $\alpha=0.835$, väittämät (Cardon ym., 2012)					
b) Sidottu starttiraha euroina / starttirahakauden pituus päivinä					

6 Analyysissä on mukana myös ne vastaajat, jotka saavat starttirahaa. Selittäviä tekijöitä analysoitiin logistisin regressiomallein. Selittävien tekijöiden ollessa kategorisia muuttujia, referenssiluokka on merkitty sulkuihin selittävien tekijöiden yhteyteen. Selitettävän tekijän referenssiryhmä on: 1=yrittäjä arvioi liikevaihtonsa nousevan nykyisestä 3 vuoden kuluttua.

Liitetaulukko 3. Yrityksen eloonjäämistä selittävät tekijät⁷ työttöminä aloittaneiden yrittäjien keskuudessa

Yrityksen toiminnan jatkumista selittävät tekijät	Yksilötason selittäjät	Yrittäjäksi ryhtymiseen liittyvät selittäjät	Yritystason selittäjät	Rahoitukseen liittyvät selittäjät
Yrittäjän sukupuoli (1=mies)	0.90	0.96	0.88	0.87
Yrittäjän ikä	0.99	0.99	0.99	0.99
Yrittäjän henkinen pääoma (1=kyllä)	1.43*	1.37*	1.38*	1.37*
Yrittäjyyskoulutus (1=kyllä)	0.73*	0.74*	0.74†	0.74*
Yrittäjän koulutustausta (1=akat. koulutus)				
Perus-/kansakoulu	0.70	0.54†	0.48*	0.50*
Ammattikoulu	0.65*	0.59*	0.47**	0.49**
Opisto-/AMK	0.87	0.75	0.68†	0.71†
Yrittäjänä toimimisen tärkeys ^{a)}		1.24***	1.25***	1.25***
Yrittäjäksi ryhtymisen syy (1=työpaikka itselle)		0.66**	0.64**	0.64**
Yrittäjäksi ryhtymisen pakosta (1=kyllä)		1.01	0.98	0.96
Yrityksen aloittaminen: (1=yksin)				
Tiimi		0.73	0.76	0.78
Muu tapa		0.72	0.74	0.77
Yrityksen toimiala (1=kauppa)				
Palvelu			1.20	1.13
Tuotanto			2.22*	2.11*
Rakentaminen			2.25*	2.13*
Yrityksen sijainti (1=kaupunkialue)				
Kaupunkien läh. maaseutu			1.38	1.39
Ydinmaaseutu			1.38	1.38
Harvaan asuttu maaseutu			1.62†	1.61†
Yritysrahoitus (1=saanut y-rahaa)				0.85
Keskimääräinen starttiraha ^{b)}				1.04*
R ² (standartoitu)/2LogL	0.02/1289.2	0.15/1184.6	0.17/1168.1	0.18/1161.4
***<0.001, **<0.01, *<0.05, †<0.1				
n=1 155				
a) Summamuuuttuja $\alpha=0.835$, väittämät (Cardon ym., 2012)				
b) Sidottu starttiraha euroina / starttirahakauden pituus päivinä				

7 Analyysissä on mukana vain ne vastaajat, jotka eivät enää saa starttirahaa. Selittäviä tekijöitä analysoitiin logistisin regressiomallein. Selittävien tekijöiden ollessa kategorisia muuttujia, referenssiluokka on merkitty sulkuihin selittävien tekijöiden yhteyteen. Selitettävän tekijän referenssiryhmä on: 1=yrittöiminta jatkuu edelleen.

Liitetaulukko 4. Yrityksen eloonjäämistä selittävät tekijät⁸ ei-työttöminä aloittaneiden yrittäjien keskuudessa

Yrityksen toiminnan jatkumista selittävät tekijät	Yksilötason selittäjät	Yrittäjäksi ryhtymiseen liittyvät selittäjät	Yritystason selittäjät	Rahoitukseen liittyvät selittäjät
Yrittäjän sukupuoli (1=mies)	1.12	1.10	1.08	1.10
Yrittäjän ikä	0.99	0.98†	0.98†	0.98
Yrittäjän henkinen pääoma (1=kyllä)	2.29***	2.07***	2.01***	1.98**
Yrittäjyyskoulutus (1=kyllä)	0.87	0.80	0.82	0.82
Yrittäjän koulutustausta (1=akat. koulutus)				
Perus-/kansakoulu	0.59	0.53	0.48	0.44†
Ammattikoulu	0.56*	0.46**	0.42**	0.40**
Opisto-/AMK	0.77	0.61*	0.55*	0.53*
Yrittäjänä toimimisen tärkeys ^{a)}		1.27***	1.27***	1.27***
Yrittäjäksi ryhtymisen syy (1=työpaikka itselle)		0.74	0.72	0.72
Yrittäjäksi ryhtymisen pakosta (1=kyllä)		0.81	0.79	0.78
Yrityksen aloittaminen: (1=yksin)				
Tiimi		0.86	0.89	0.86
Muu tapa		0.74	0.77	0.74
Yrityksen toimiala (1=kauppa)				
Palvelu			1.18	1.15
Tuotanto			1.02	0.98
Rakentaminen			1.42	1.31
Yrityksen sijainti (1=kaupunkialue)				
Kaupunkien läh. maaseutu			1.34	1.30
Ydinmaaseutu			1.99†	1.87†
Harvaan asuttu maaseutu			1.43	1.34
Yritysrahoitus (1=saanut y-rahaa)				1.14
Keskimääräinen starttiraha ^{b)}				1.05*
R2(standartoitu)/2LogL	0.06/829.0	0.19/747.1	0.20/741.7	0.21/735.7
***<0.001, **<0.01, *<0.05, †<0.1				
n=886				
a) Summamuuuttuja $\alpha=0.835$, väittämät (Cardon ym., 2012)				
b) Sidottu starttiraha euroina / starttirahakauden pituus päivinä				

8 Analyysissa on mukana vain ne vastaajat, jotka eivät enää saa starttirahaa. Selittäviä tekijöitä analysoitiin logistisiin regressiomalleihin. Selittävien tekijöiden ollessa kategorisia muuttujia, referenssiluokka on merkitty sulkuihin selittävien tekijöiden yhteyteen. Selitettävän tekijän referenssiryhmä on: 1=yritystoiminta jatkuu edelleen.

Liitetaulukko 5. Yrityksen eloonjäämistä selittävät tekijät⁹ alle neljä vuotta toiminnassa olleissa yrityksissä

Yrityksen toiminnan jatkumista selittävät tekijät	Yksilötason selittäjät	Yrittäjäksi ryhtymiseen liittyvät selittäjät	Yritystason selittäjät	Rahoitukseen liittyvät selittäjät
Yrittäjän sukupuoli (1=mies)	0.94	1.03	0.92	0.93
Yrittäjän ikä	0.99**	0.99	0.99	0.99
Yrittäjän henkinen pääoma (1=kyllä)	1.89***	1.69***	1.66***	1.64***
Yrittäjyyskoulutus (1=kyllä)	0.78†	0.81	0.81	0.81
Yrittäjän koulutustausta (1=akat. koulutus)				
Perus-/kansakoulu	1.00	0.80	0.75	0.74
Ammattikoulu	0.71†	0.61**	0.49***	0.50***
Opisto-/AMK	0.87	0.69*	0.63*	0.64*
Yrittäjänä toimimisen tärkeys ^{a)}		1.29***	1.30***	1.29***
Yrittäjäksi ryhtymisen syy (1=työpaikka itselle)		0.63**	0.61***	0.64***
Yrittäjäksi ryhtymisen pakosta (1=kyllä)		0.85	0.82	0.81
Haki starttia: ei-työtön vai työtön (1=e-työtön)		1.33*	1.37*	1.36*
Yrityksen aloittaminen: (1=yksin)				
Tiimi		0.90	0.97	0.97
Muu tapa		0.83	0.88	0.90
Yrityksen toimiala (1=kauppa)				
Palvelu			1.37†	1.31
Tuotanto			2.02*	1.91*
Rakentaminen			3.90***	3.67***
Yrityksen sijainti (1=kaupunkialue)				
Kaupunkien läh. maaseutu			1.29	1.28
Ydinmaaseutu			1.51†	1.48†
Harvaan asuttu maaseutu			1.83*	1.80*
Yritysrahoitus (1=saanut y-rahaa)				0.98
Keskimääräinen starttiraha ^{b)}				1.05***
R2(standardoitu)/2LogL	0.03/1711.5	0.19/1522.5	0.21/1495.9	0.22/1483.7
***<0.001, **<0.01, *<0.05, †<0.1				
n=1 835				
a) Summamuuuttuja $\alpha=0.835$, väittämät (Cardon ym., 2012)				
b) Sidottu starttiraha euroina / starttirahakauden pituus päivinä				

9 Analyysissa on mukana vain ne vastaajat, jotka eivät enää saa starttirahaa. Selittäviä tekijöitä analysoitiin logistisin regressiomallein. Selittävien tekijöiden ollessa kategorisia muuttujia, referenssiluokka on merkitty sulkuihin selittävien tekijöiden yhteyteen. Selitettävän tekijän referenssiryhmä on: 1=yritystoiminta jatkuu edelleen.

Liitetaulukko 6. Yrityksen eloonjäämistä selittävät tekijät¹⁰ yli neljä vuotta toiminnassa olleissa yrityksissä

Yrityksen toiminnan jatkumista selittävät tekijät	Yksilötason selittäjät	Yrittäjäksi ryhtymiseen liittyvät selittäjät	Yritystason selittäjät	Rahoitukseen liittyvät selittäjät
Yrittäjän sukupuoli (1=mies)	1.10	0.94	1.11	1.08
Yrittäjän ikä	0.99	0.99	0.99	0.99
Yrittäjän henkinen pääoma (1=kyllä)	1.31	1.42	1.66	1.78
Yrittäjyyskoulutus (1=kyllä)	0.60†	0.61	0.57†	0.52†
Yrittäjän koulutustausta (1=akat. koulutus)				
Perus-/kansakoulu	0.20*	0.20*	0.22*	0.20*
Ammattikoulu	0.37*	0.37*	0.39*	0.36*
Opisto-/AMK	0.62	0.67	0.69	0.72
Yrittäjänä toimimisen tärkeys ^{a)}		1.16**	1.17**	1.18**
Yrittäjäksi ryhtymisen syy (1=työpaikka itselle)		0.71	0.76	0.80
Yrittäjäksi ryhtymisen pakosta (1=kyllä)		1.61	1.70	1.82
Haki starttia: ei-työtön vai työtön (1=eivätöton)		1.13	1.18	1.00
Yrityksen aloittaminen: (1=yksin)				
Tiimi		0.70	0.85	1.05
Muu tapa		0.41†	0.37†	0.43†
Yrityksen toimiala (1=kauppa)				
Palvelu			0.87	0.73
Tuotanto			1.31	1.34
Rakentaminen			0.21†	0.18†
Yrityksen sijainti (1=kaupunkialue)				
Kaupunkien läh. maaseutu			1.08	1.05
Ydinmaaseutu			2.15	2.39
Harvaan asuttu maaseutu			1.45	1.69
Yritysrahoitus (1=saanut y-rahaa)				0.66
Keskimääräinen starttiraha ^{b)}				0.90**
R2(standartoitu)/2LogL	0.08/278.1	0.17/263.3	0.21/254.5	0.26/246.4
***<0.001, **<0.01, *<0.05, †<0.1				
n=215				
a) Summamuuuttuja $\alpha=0.835$, väittämät (Cardon ym., 2012)				
b) Sidottu starttiraha euroina / starttirahakauden pituus päivinä				

10 Analyysissä on mukana vain ne vastaajat, jotka eivät enää saa starttirahaa. Selittäviä tekijöitä analysoitiin logistisin regressiomallein. Selittävien tekijöiden ollessa kategorisia muuttujia, referenssiluokka on merkitty sulkuihin selittävien tekijöiden yhteyteen. Selitettävän tekijän referenssiryhmä on: 1=yritystoiminta jatkuu edelleen.

Tekijät Författare Authors Åbo handelshögskola TSE Entre Pekka Stenholm	Julkaisu-aika Publiceringstid Date September 2013 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Framgång hos dem som blivit företagare med startpeng – En utredning om arbetsmarknadsställningens roll i företagsverksamhetens framgång	
Tiivistelmä Referat Abstract <p>I denna undersökning granskades läget för dem som fick startpeng åren 2005–2010 och deras företag vintern 2011–2012. I studien analyserades eventuella skillnader i företagsverksamhetens framgång och företagens överlevnadsgrad mellan dem som var arbetslösa och dem som inte var arbetslösa (t.ex. blev företagare på heltid från lönearbete, studier eller hemarbete), när de startade företag med startpeng. Rapporten baserar sig på en undersökning av Stenholm och Aaltonen (2012) om hur verkningsfullt och fungerande systemet med startpeng är. I denna undersökning utnyttjades samma forskningsmaterial. Synpunkter av personer som fått startpeng samlades genom en enkät på Internet och sammanlagt kom det in 3 380 svar.</p> <p>Resultaten av denna undersökning visar att överlevnadsgraderna för företag som startats med startpeng skiljer sig från varandra mellan personer som startade företag medan de var arbetslösa och personer som inte var arbetslösa när de startade företag. Enligt resultaten var överlevnadsgraden högre för de startpengsföretag som grundades av icke arbetslösa än för de startpengsföretag som grundades av arbetslösa. Det framkom också skillnader i fråga om företagets framgång, omsättningens utveckling och sysselsättningsförmågan mellan dem som var arbetslösa och dem som inte var arbetslösa när de blev startpengsföretagare. Enligt undersökningen var omsättningen mindre för dem som startade företag när de var arbetslösa än för dem som startade företagsverksamheten som icke arbetslösa. Dessutom hade de som blev startpengsföretagare som icke arbetslösa anställt utomstående personer till sin företagsverksamhet en aning oftare än de som var arbetslösa när de startade företag, men skillnaden var bara riktgivande.</p> <p>Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Avdelningen för sysselsättning och företagande, Natalia Härkin, tfn +358 29 504 9016</p>	
Asiasanat Nyckelord Key words Startpeng, grunda företag, företagande, arbetsmarknadsställning, arbetslös, bli företagare, näringspolitik	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-767-1
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 35	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Vain sähköinen julkaisu Endast som elektronisk publikation Published in electronic format only

Tekijät Författare Authors Turun kauppakorkeakoulu TSE Entre Pekka Stenholm	Julkaisu-aika Publiceringstid Date September 2013 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title The success of the entrepreneurs who have started their businesses with the start-up grant – A study on the role of job market status in the success of business	
Tiivistelmä Referat Abstract <p>This study focused on the opinions of individuals who have received start-up grant during 2005–2010 (3 380 respondents), and on how their ventures were operating in winter 2011–2012. Under special scrutiny in this study were the possible differences in the success of the businesses and their survival between individuals who have started their businesses while being unemployed and those gainfully employed, studying and doing household work (non-unemployed). The study and its research material are based on an earlier study (Stenholm and Aaltonen, 2012) which concentrated on the effectiveness and functionality of the start-up grant system.</p> <p>The results suggest that the survival of new ventures differs between individuals who have engaged in entrepreneurship while being unemployed or non-unemployed. The results show that the survival rate is higher among the businesses started by non-unemployed individuals than among those started by the unemployed. Further, the results indicate similar differences in the development of turnover and employment of the studied businesses. Those who started their ventures while being unemployed estimate their turnover and number of employees lower than their non-unemployed peers.</p> <p>Contact person within the Ministry of Employment and the Economy: Employment and entrepreneurship department, Natalia Härkin, tel. +358 29 504 9016</p>	
Asiasanat Nyckelord Key words Start-up grant, new venture creation, entrepreneurship, job market status, unemployed, becoming an entrepreneur, public policy	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-767-1
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 35	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Vain sähköinen julkaisu Endast som elektronisk publikation Published in electronic format only

Starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden yrittäjien menestyminen

– Selvitys työmarkkina-aseman roolista yritystoiminnan menestymisessä

Starttirahalla edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä ja henkilön työllistymistä. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan mahdollisia eroja työttöminä ja ei-työttöminä starttirahalla yrittäjäksi ryhtyneiden henkilöiden yritystoiminnan menestymisessä ja yritysten eloonjäämisasteessa. Raportti pohjautuu Stenholmin ja Aaltosen (2012) tekemään tutkimukseen starttirahajärjestelmän vaikuttavuudesta ja toivuudesta, ja tässä tutkimuksessa hyödynnetään samaa tutkimusaineistoa.

Tutkimus osoittaa, että työttöminä ja ei-työttöminä starttirahayrittäjäksi ryhtyneiden välillä on eroja yritystoiminnan jatkumisen ja menestymisen suhteen. Tulosten mukaan ei-työttömien perustamissa starttirahayrityksissä eloonjäämisaste oli korkeampi kuin työttömien perustamissa starttirahayrityksissä. Samoin ei-työttömien perustamien starttirahayritysten liikevaihto oli suurempi kuin työttöminä yritystoiminnan aloittaneiden liikevaihto. Ei-työttömät olivat myös palkanneet yritystoimintaansa ulkopuolisia henkilöitä useammin kuin työttöminä yritystoiminnan aloittaneet.

Verkojulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-767-1



TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY